

φόβος

φόβος, ο, ουσ. [<αρχ. φόβος], ο φόβος. (Ακολουθούν 24 φρ.)·

- άσπρισε απ' το φόβο του, βλ. φρ. έγινε άσπρος απ' το φόβο του·

- διά τον φόβο(ν) των Ιουδαίων, λέγεται στην περίπτωση που κάποιος φοβάται πάρα πολύ και για το λόγο αυτό παίρνει τις κατάλληλες προφυλάξεις: «έχω το ταμείο μου πάντοτε ανοιχτό, αλλά έχω βάλει κι ένα συναγερμό διά τον φόβον των Ιουδαίων, που ενεργοποιείται μόλις κάνει κανείς να το αγγίξει». Από το ότι μετά την Ανάστασή του Χριστού, οι δώδεκα μαθητές φοβούμενοι το μένος των Ιουδαίων έμεναν κρυμμένοι. Πρβλ.: μετά δέ ταῦτα ἠρώτησε τόν Πιλάτον Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητής τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δέ διά τόν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα... (Ιωάν. ιθ' 38)·

- δεν έχει φόβο, δε διατρέχει κανέναν κίνδυνο, δεν εγκυμονεί κανένα κίνδυνο: «άφησα το γιο μου να κάνει παρέα μαζί του, γιατί είναι καλό παιδί και δεν έχει φόβο || μπορείς να κάνεις αυτή τη δουλειά, γιατί δεν έχει φόβο || πάτα όσο δυνατά θέλεις πάνω στο σανίδι, δεν έχει φόβο»·

- δεν υπάρχει φόβος, βλ. φρ. δεν έχει φόβο·

- διασκεδάζω τους φόβους του, προσπαθώ να τους διαλύσω, να τους διασκορπίσω: «είχε αγωνία που είχαν αργήσει τα παιδιά του απ' την εκδρομή τους κι εγώ προσπαθούσα με χίλια δυο να διασκεδάσω τους φόβους του»·

- έγινε άσπρος απ' το φόβο του, βλ. φρ. έγινε κίτρινος απ' το φόβο του·

- έγινε κίτρινος απ' το φόβο του, φοβήθηκε πάρα πολύ, κιτρίνισε, χλόμιασε από το φόβο του: «μόλις ο άλλος τράβηξε μαχαίρι, έγινε κίτρινος απ' το φόβο του ο δικός σου»·

- είναι ο φόβος και ο τρόμος, λέγεται για οποιονδήποτε ή για οτιδήποτε προκαλεί πολύ μεγάλο φόβο, αποτελεί πολύ μεγάλο φόβητρο: «κάθε φορά που τον πιάνει η τρέλα, είναι ο φόβος και ο τρόμος των παιδιών της γειτονιάς || έχει ένα αγριόσκυλο ο τάδε, που είναι ο φόβος και ο τρόμος της περιοχής»·

- κατουρήθηκε απ' το φόβο του, φοβήθηκε πάρα πολύ, τρομοκρατήθηκε: «μόλις τον είδε να σηκώνεται όρθιος και να 'ρχεται αγριεμένος καταπάνω του, κατουρήθηκε απ' το φόβο του». Από το ότι συμβαίνει σε πολλούς, σε περίπτωση μεγάλου φόβου, να τους φεύγει το κάτουρο·

- κιτρίνισε απ' το φόβο του, βλ. φρ. έγινε κίτρινος απ' το φόβο του·

- κόπηκαν τα πόδια μου απ' το φόβο ή μου κόπηκαν τα πόδια απ' το φόβο, βλ. λ. [πόδι](#)·

- λύθηκε ο αφαλός μου απ' το φόβο ή μου λύθηκε ο αφαλός απ' το φόβο, βλ. λ. [αφαλός](#)·

- με ζώνει ο φόβος, κυριεύομαι από φόβο: «κάθε φορά που περνώ βράδυ έξω από νεκροταφείο, με ζώνει ο φόβος»·

- μετά φόβου Θεού, με πολλή προσοχή, πολύ συνεσταλμένα: «ήρθε μετά φόβου Θεού και μου ζητούσε να τον βοηθήσω». Από την εκκλησιαστική φρ. κατά τη στιγμή της Θείας Κοινωνίας: μετά φόβου Θεού πίστεως και αγάπης προσέλθετε·

- ο φόβος φυλάει τα έρρημα ή ο φόβος φυλάει τα έρμα, ο φόβος του νόμου ασφαλίζει από την κλοπή την αφύλακτη ιδιοκτησία: «έχει μια μάντρα με ανταλλακτικά και δεν έχει βάλει φύλακα, γιατί ο φόβος φυλάει τα έρρημα»·

- πάγωσα απ' το φόβο μου, φοβήθηκα πάρα πολύ, τρομοκρατήθηκα: «ξέρεις τι είναι να βλέπεις να 'ρχεται ολόκληρο φορτηγό καταπάνω σου; Πάγωσα απ' το φόβο μου». Από το ότι συμβαίνει πολλές φορές, αυτός που υιώθει μεγάλο φόβο να μην μπορεί να κουνηθεί, να μην μπορεί να αντιδράσει·

- *πάγωσαν τα πόδια μου απ' το φόβο*, βλ. λ. [πόδι](#).
- *πήρα έναν φόβο!* φοβήθηκα πάρα πολύ, τρομοκρατήθηκα: «μόλις τον είδα ν' αγριεύει, πήρα έναν φόβο!». Πολλές φορές, για περισσότερο έμφαση η φρ. κλείνει με το *μα τι φόβο(!)*.
- *τα 'κανε απάνω του απ' το φόβο του*, βλ. φρ. *χέστηκε απ' το φόβο του*.
- *το πήρα από φόβο* ή *το 'χω πάρει από φόβο*, αντιμετωπίζω κάτι πάντα με φόβο: «με τέτοιο αυτοκίνητο κινδύνεψα να σκοτωθώ, κι από τότε το πήρα από φόβο και δεν μπαίνω μέσα».
- *τον πήρα από φόβο* ή *τον έχω πάρει από φόβο*, τον αντιμετωπίζω πάντα με φόβο: «την πρώτη φορά που τον συνάντησα, ήταν πολύ αγριεμένος κι από τότε τον πήρα από φόβο».
- *υπάρχει φόβος να...* ή *υπάρχει φόβος ότι θα...*, υπάρχει κίνδυνος να..., υπάρχει κίνδυνος ότι θα...: «απ' ότι λένε, υπάρχει φόβος να υποτιμηθεί το ευρώ || υπάρχει φόβος ότι θα πέσει η κυβέρνηση».
- *χέστηκε απ' το φόβο του*, φοβήθηκε πάρα πολύ, τρομοκρατήθηκε: «μόλις τον είδε να τραβάει μαχαίρι και να 'ρχεται καταπάνω του, χέστηκε απ' το φόβο του». Από το ότι συμβαίνει σε πολλούς, σε περίπτωση μεγάλου φόβου, να τα κάνουν απάνω τους.
- *χωρίς φόβο και πάθος*, με θάρρος και χωρίς εμπάθεια: «λέει πάντοτε την αλήθεια χωρίς φόβο και πάθος, γι' αυτό και όλοι τον υπολογίζουν». Από την κατάληξη του επίσημου όρκου που δίνει ο μάρτυρας στο δικαστήριο, λίγο πριν αρχίσει την κατάθεσή του.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας